

Navike i ponašanja u vezi sa zdravljem studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku

---

Dobrošević, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Medicine / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Medicinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:152:558730>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Medicine Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK
STUDIJ SESTRINSTVA

Ana Dobrošević

NAVIKE I PONAŠANJA U VEZI SA
ZDRAVLJEM STUDENATA
MEDICINSKOG FAKULTETA U
OSIJEKU

Završni rad

Osijek, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

**MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK
STUDIJ SESTRINSTVA**

Ana Dobrošević

**NAVIKE I PONAŠANJA U VEZI SA
ZDRAVLJEM STUDENATA
MEDICINSKOG FAKULTETA U
OSIJEKU**

Završni rad

Osijek, 2018.

Rad je ostvaren na Medicinskom fakultetu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku.

Mentor rada: doc. dr. sc. Stjepan Rudan

Rad sadrži:32 lista i 25 tablica

ZAHVALA:

“Osjećati zahvalnost a ne iskazati ju, isto je što i umotati poklon, a ne predati ga.”

Veliku zahvalnost, u prvom redu, dugujem svom mentoru doc.dr.sc. Stjepanu Rudanu koji mi je svojom suradnjom, strpljenjem, savjetima te stručnim vodstvom pomogao u izradi završnog rada.

Također, zahvaljujem se svim svojim prijateljima i prijateljicama, kolegama i kolegicama, koji su uvijek bili uz mene i bez kojih cijeli tijek mog studiranja ne bi prošao tako lako i zabavno.

Posebnu zahvalnost iskazujem cijeloj svojoj obitelji koja me je uvijek podržavala i upućivala na pravi put.

I na kraju, najveću zaslugu za ono što sam postigla pripisujem svojim roditeljima i sestri, koji su uvijek bili uz mene, bez obzira radilo se o teškim ili sretnim trenucima i bez kojih sve ovo što sam do sada postigla ne bi bilo moguće.

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Pušenje.....	1
1.2. Alkoholizam	1
1.3. Droge	2
1.4. Igre na sreću.....	2
1.5. Spolno zdravlje-rizična ponašanja.....	3
2. CILJ ISTRAŽIVANJA	4
3. ISPITANICI I METODE	5
3.1. Ustroj studije.....	5
3.2. Ispitanici	5
3.3. Metode	5
3.4. Statističke metode.....	5
4. REZULTATI.....	6
4.1. Opći podaci.....	6
5. RASPRAVA	22
6. ZAKLJUČAK	27
7. SAŽETAK	28
8. SUMMARY	29
9. LITERATURA	30
10. ŽIVOTOPIS	31
11. PRILOZI:	32

POPIS TABLICA:

Tablica 1. Broj ispitanika prema spolu

Tablica 2. Broj ispitanika prema dobi

Tablica 3. Godina studija prema spolu

Tablica 4. Vrsta studija s obzirom na spol

Tablica 5. Završena srednja škola s obzirom na spol

Tablica 6. Mjesto stanovanja tijekom studiranja s obzirom na spol

Tablica 7. Pušenje cigareta s obzirom na spol

Tablica 8. Konzumacija sredstava ovisnosti prema spolu

Tablica 9. Konzumacija i posljedica alkohola prema spolu

Tablica 10. Igranje igara na sreću prema spolu

Tablica 11. Korištenje zaštite prema spolu

Tablica 12. Korištenje slobodnog vremena prema spolu

Tablica 13. Izlasci prema spolu

Tablica 14. Korisnost slobodnog vremena prema spolu

Tablica 15. Vrsta studija s obzirom na godinu studija

Tablica 16. Završena srednja škola s obzirom na godinu studija

Tablica 17. Stipendija s obzirom na godinu studija

Tablica 18. Posao s obzirom na godinu studija

Tablica 19. Pušenje prema godini studija

Tablica 20. Konzumacija sredstava ovisnosti s obzirom na godinu studija

Tablica 21. Konzumacija alkohola prema godini studija

Tablica 22. Igre na sreću prema godini studija

Tablica 23. Spolnost i kontracepcija prema godini studija

Tablica 24. Slobodno vrijeme prema godini studija

Tablica 25. Izlasci s obzirom na godinu studija

1. UVOD

1.1. Pušenje

Pušenje je navika koja dugoročno može pogubno djelovati na ljudsko zdravlje, kvalitetu, a i trajanje života te predstavlja jedan od najtežih zdravstvenih rizičnih čimbenika. Znanstveno je dokazano da jedna cigareta skraćuje život osam minuta; dakle, osobi koja puši 30 cigareta dnevno dan je kraći za četiri sata, a godina dva mjeseca. Od 1000 odraslih muških pušača jedan umire u nasilnim obračunima, šest u prometnim nesrećama, a 250 ubija duhan kroz razne patološke pojave. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, zbog posljedica pušenja godišnje u svijetu umire više od pet milijuna ljudi. Oko 95% umrlih od raka pluća su pušači. Hrvatska je zemlja s tradicijom uzgoja duhana, a pušenje je društveno prihvaćena navika. Rezultati istraživanja provedenog 2003. godine pokazuju da je u Hrvatskoj 27,4% svakodnevnih pušača u dobi od 18 i više godina. Smatra se da puši svaka treća osoba, 22% žena i 34% muškaraca, što nas po konzumaciji cigareta svrstava u sam svjetski vrh; prosječni hrvatski pušač popuši 20 do 30 cigareta dnevno. Procjenjuje se da u Hrvatskoj od posljedica pušenja godišnje umire oko 14.000 ljudi, što znači da Hrvatska svake godine gubi jedan grad veličine Makarske.

1.2. Alkoholizam

Alkohol je zasigurno jedna od najstarijih „droga“ čovječanstva. Proizvodnja alkohola u domaćinstvima tradicija je mnogih krajeva Hrvatske, a konzumacija alkohola, slično kao i pušenje, društveno je prihvaćena. Kao i druge ovisnosti, ovisnost o alkoholu ne utječe samo na pojedince - alkoholičare, već i na njihove obitelji i društvo u cjelini. Prekomjerna konzumacija alkohola može dovesti do različitih oblika nepoželjnog ponašanja i zdravstvenih posljedica, od narušavanja odnosa s okolinom, izostajanja iz škole/posla, zaostajanja u savladavanju gradiva/radnih zadataka, umiješanosti u tučnjave, ozljeda, sukobljavanja s policijom, prometnih nesreća/nezgoda i ekonomske depriviranosti do akutne opijenosti i kroničnih oboljenja. Trenutno je u Hrvatskoj najdominantnije alkoholno piće pivo koje se najviše pije u kontinentalnom dijelu zemlje. Proizvodnja i potrošnja piva raste, proizvodnja vina stagnira, a žestokih pića opada. Prije trideset godina situacija je bila sasvim drugačija jer je 'žestica' dominirala, a sada je pala na treće mjesto. Pića su danas nešto kvalitetnija, no ekspanzija je upravo u industriji piva i marketinga povezanog s njim. Na polju alkoholizma u Hrvatskoj nema regionalnih razlika jer se pije u svim krajevima iako je veća prisutnost alkoholizma u većim gradovima. U Hrvatskoj na pet muških alkoholičara dolazi

jedna žena. Muškarci piju javno, a žene potajno u intimi domova i razvijaju alkoholizam u četrdesetim godinama života. Čak dvije trećine alkoholičara koji prihvate sustav i program liječenja uspješno otklanjaju svoju ovisnost. Do sada se računalo da je šest posto ili 250.000 ljudi u Hrvatskoj ovisno o alkoholu, no posljednji podaci Svjetske zdravstvene organizacije za Europu i SAD pokazuju da je u Hrvatskoj o "piću" ovisno tri do četiri posto populacije, odnosno od 150.000 do 200.000 ljudi.

1.3. Droge

Duhan, alkohol i marihuana tri su najčešća sredstva ovisnosti. Od psihoaktivnih droga najčešće je korištena marihuana, osobito među mladima. Procjenjuje se da je 74 milijuna Europljana marihuanu uzelo barem jednom u životu, što je više nego svaki peti stanovnik u dobi od 15 do 64 godine. Naravno, među zemljama postoje znatne razlike u kulturi i prihvaćenosti konzumacije marihuane. Marihuana je jedino sredstvo ovisnosti kod kojeg je zabilježen značajan statistički porast ukupnog broja konzumenata u odnosu na istraživanje provedeno 2011. godine. Tako je 2015. godine 19,4 posto ispitanika u dobi od 15 do 64 godine tijekom svog života konzumiralo marihuanu, dok ih je 2011. godine bilo 15,6 %. Kada se podvuče crta, Hrvatska je prema korištenju kanabisa od 2011. do 2015. godine sa sredine ljestvice u Europi skočila na treću poziciju. Prvu i drugu poziciju zauzele su Francuska i Španjolska s udjelom korisnika od 6,6 %, slijedi Hrvatska s pet posto, dok se Nizozemska s četiri posto korisnika smjestila na četvrtu poziciju.

1.4. Igre na sreću

Igra na sreću, vrsta igre u kojoj rezultat nije unaprijed poznat i pretežno ovisi o slučaju i sreći, a manje o razumu i spretnosti. Cilj je igre na sreću dobitak, a igrački je ulog cijena za sudjelovanje u igri. Ulog i dobitak ne moraju nužno biti novčane vrijednosti, mogu biti stvar ili usluga. Prema broju sudionika razlikuju se privatne igre, na osnovi ugovora na sreću zaključenog između maloga broja igrača (pretežno igre kockom i igraćim kartama), i javne igre s mogućnošću sudjelovanja neograničenoga broja igrača, po propisima državne vlasti (lutrija, loto, toto). Povijesno gledano, jedna je od najstarijih i najjednostavnijih igara na sreću kockanje. Današnja pravilna šesterostrana kocka s urezanim točkama, od jedne do šest, potječe iz antičkoga grčkog i rimskog doba. Složenije su igre na sreću kartaške igre (poker, Black-Jack, preferans, bridž i dr.), oklade, tombole, lutrije, ruleti dr. Nove su suvremene igre na sreću *loto, toto, športskaprognoza* i *igre na automatima* (slot-machine ili tzv. Jednoruki Jack). U najnovije doba, igre na automatima sve više potiskuju ostale igre na sreću. Međutim,

jednostavnost pravila, mogućnost velikoga dobitka, prilagodljivost odabiranja kombinacija prema mogućnostima igrača, učinile su rulet najatraktivnijom igrom na sreću, koja ni danas ne gubi popularnost. U Hrvatskoj su sustav i uvjeti priređivanja igara na sreću regulirani Zakonom o igrama na sreću iz 2009 (*Narodne novine*, 87/2009). Prema statistici, svaki stanovnik Hrvatske troši više od 1.300 kuna godišnje samo na klađenje, a prosječna hrvatska obitelj koja statistički broji 2,8 članova - 3.700 kuna. 2008. godine uplate građana u kladionice iznosile su 4,65 milijarda kuna, 2011. povećale su se na 4,7 milijarda, tijekom 2012. na 5,45, a 2013. na ukupno 5,66 milijarda kuna.

1.5. Spolno zdravlje-rizična ponašanja

U doba adolescencije (od 10. do 19. godine), djevojčice i dječaci postaju spolno aktivni. U prosjeku, prema nizu istraživanja, mladi u Hrvatskoj stupaju u spolne odnose oko 17. godine. Rani početak spolne aktivnosti, dok se mladi još razvijaju i emocionalno i kognitivno, može povećati rizik od neplaniranih trudnoća i/ili spolno prenosivih bolesti, uglavnom zbog nepravilne uporabe ili neuporabe kondoma ili drugih kontracepcijskih sredstava. Kondomi su jedino kontracepcijsko sredstvo koje istovremeno predstavlja učinkovitu metodu zaštite od spolno prenosivih bolesti i neplanirane trudnoće. To mnogi znaju, no uporaba kondoma je nedosljedna. Nekorištenje kondoma povezano je s drugim rizičnim seksualnim ponašanjima, kao što su rani početak seksualne aktivnosti, veći broj spolnih partnera, spolni odnos s nepoznatom ili nedovoljno poznatom osobom ili osobom koja ima rizična ponašanja, spolni odnosi pod utjecajem alkohola i/ili droga. U prosjeku muškarci u Hrvatskoj imaju do 10 partnerica, dok žene uglavnom imaju dva do pet partnera. Visokoobrazovani stanovnici Hrvatske imaju u pravilu veći broj partnera.

2. CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja je prikupiti podatke o pušenju duhana, pijenju alkohola i uporabi psihoaktivnih droga među studentima Medicinskog fakulteta u Osijeku, te ispitati socioekonomski status studenata, s kim žive za vrijeme studija, primaju li stipendiju ili nekakvu drugu pomoć, u kakvim se društvima kreću, mjenjaju li često spolne partnere i koriste li zaštitu.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Provedena je presječna studija. Istraživanje je provedeno u mjesecu srpnju 2017. godine na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

3.2. Ispitanici

Podaci su prikupljeni tijekom srpnja 2017. godine. Ispitivanje je provedeno na Medicinskom fakultetu u Osijeku među studentima prve, druge, treće, pete i šeste godine sa svih studijskih programa. Radi se o ispitanicima u dobi između 19 i 41 godine. Većina studenata živi u obiteljskom domu s roditeljima, dok mali broj studenata živi u studentskom domu. Ispitanici su informirani o ispitivanju te su svjesno i voljno potpisali pristanak za sudjelovanje.

3.3. Metode

U svrhu istraživanja korišten je anketni upitnik korišten za Istraživanje o pušenju, alkoholu, kockanju, drogama i slobodnom vremenu među studentima uz dopuštenje Povjerenstva za suzbijanje bolesti ovisnosti Virovitičko-podravske županije koji su osmislili upitnik.. Anonimna anketa sastoji se od 5 općih pitanja (spol, dob, godina studija, vrsta studija i završena srednja škola) te 27 pitanja koja obuhvaćaju problematiku pušenja duhanskih proizvoda, pijenja alkoholnih pića, kockanja, dostupnosti droga i načina provedbe slobodnog vremena.

3.4. Statističke metode

Učestalost pojedinih odgovora prikazana je u obliku tablice. Nominalni pokazatelji su prikazani apsolutnim i relativnim brojem. Za ispitivanje razlika između kategoričkih varijabli, koristio se Hi-kvadrat test. Sve p-vrijednosti su dvostrane. Razina je značajnosti postavljena na $\alpha=0,05$. Za statističku se analizu koristio statistički program SPSS (inačica 24.0, SPSS Inc., Chicago, IL, SAD).

4. REZULTATI

4.1. Opći podaci

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 111 ispitanika, od čega je 11 ispitanika te 100 ispitanica (tablica 1).

Tablica 1. Broj ispitanika prema spolu

Spol	Broj (%) ispitanika
Muško	11 (9,9)
Žensko	100 (90,1)
Ukupno	111 (100)

Najviše ispitanika, njih 71 (64 %) od ukupno 111 je u dobnoj skupini 19 – 23 godine. Medijan dobi iznosio je 23 (interkvartilnog raspona od 21 do 24), u rasponu od 19 do 41 godine (tablica 2).

Tablica 2. Broj ispitanika prema dobi

Dob u godinama	Broj (%) ispitanika
19 – 23	71 (64,0)
24 – 28	26 (23,4)
29 – 34	5 (4,5)
35 – 41	9 (8,1)
Ukupno	111 (100)

Na trećoj i šestoj godini je podjednak broj ispitanika, njih 4 (36 %), dok je na trećoj godini najveći broj ispitanica, njih 48 (48 %) (tablica 3).

Tablica 3. Godina studija prema spolu

Godina studija	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
1. godina	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	0,33
2. godina	2 (18)	24 (24)	26 (23,4)	
3. godina	4 (36)	48 (48)	52 (46,8)	
4. godina	0 (0)	0 (0)	0 (0)	
5. godina	1 (10)	14 (14)	15 (13,5)	
6. godina	4 (36)	13 (13)	17 (15,3)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Statistički značajna razlika pronađena je u usporedbi vrste studija sa spolom (χ^2 test, $p = 0,01$). U istraživanju je sa studija Medicinsko – laboratorijske dijagnostike sudjelovalo 13 ispitanica te niti jedan ispitanik. Dok je najviše ispitanica, njih 69, i ispitanika, njih 5, ipak bilo sa studija Sestrinstva (tablica 4).

Tablica 4. Vrsta studija s obzirom na spol

Vrsta studija	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Dentalna higijena	1 (10)	0 (0)	1 (0,9)	0,01
Fizioterapija	1 (10)	1 (4)	5 (4,5)	
Medicina	4 (36)	14 (14)	18 (16,2)	
Medicinsko – laboratorijska dijagnostika	0 (0)	13 (13)	13 (11,7)	
Sestrinstvo	5 (45)	69 (69)	74 (66,7)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

S obzirom na završenu srednju školu, 7 od 11 ispitanika je završilo gimnaziju, dok je medicinsku školu završilo 52 (52 %) ispitanica, a gimnaziju 43 (43 %) ispitanica (tablica 5).

Tablica 5. Završena srednja škola s obzirom na spol

Završena srednja škola	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Medicinska škola	3 (27)	43 (43)	46 (41,4)	0,29
Gimnazija	7 (64)	52 (52)	59 (53,2)	
Ostalo	1 (10)	5 (5)	6 (5,4)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

U obiteljskom domu živi 6 od 11 ispitanika, dok ispitanice podjednako žive u obiteljskom domu (njih 39) te u iznajmljenom stanu (njih 36), a 15 ispitanica živi u vlastitom stanu (tablica 6).

Tablica 6. Mjesto stanovanja tijekom studiranja s obzirom na spol

Gdje živite za vrijeme studija?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Iznajmljena soba	0 (3,6)	4 (4)	4 (3,6)	0,35
Iznajmljen stan	2 (34,2)	36 (36)	38 (34,2)	
Obiteljski dom	6 (40,5)	39 (39)	45 (40,5)	

Studentski dom	2 (6,3)	5 (5)	7 (6,4)	
Vlastiti stan	1 (14,4)	15 (15)	16 (14,4)	
Drugo	0 (0,9)	1 (1)	1 (0,9)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Čak 40 (40 %) ispitanica smatra kako više od polovine ukupnog broja studenata puši, dok 6 ispitanika smatra kako otprilike polovina studenata puši. Međutim, 61 (61 %) ispitanica te 5 (46 %) ispitanika ne puši uopće. Većini ispitanika, podjednako po spolu nitko od roditelja ne puši (tablica 7).

Tablica 7. Pušenje cigareta s obzirom na spol

Koliko studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku, prema Vašemu mišljenju, puši cigarete?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Manje od polovine ukupnog broja	3 (27)	19 (19)	22 (19,8)	0,41
Otprilike polovina	6 (55)	41 (41)	47 (42,3)	
Više od polovine ukupnog broja	2 (18)	40 (40)	42 (37,8)	
Pušite li i Vi cigarete?				
Da, samo ponekad	2 (18)	16 (16)	18 (16,2)	0,09
Da, redovito	4 (36)	23 (23)	27 (24,3)	
Ne pušim uopće	5 (46)	61 (61)	66 (59,5)	
Puše li cigarete i Vaši roditelji/staratelji?				
Nitko od mojih ne puši	6 (55)	57 (57)	63 (56,8)	>0,99
Puše oboje	2 (18)	16 (16)	18 (16,2)	
Samo jedno	3 (27)	27 (27)	30 (27,0)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Statistički značajna razlika je pronađena u mišljenju studenata o uzimanju opojnih sredstava, svi muški ispitanici, njih 11 (100 %), smatraju kako studenti uzimaju sredstva ovisnosti, dok je kod ispitanica taj postotak niži (58 %) (χ^2 test, $p = 0,04$). 56 (56 %) ispitanica nikada nisu uzele marihuanu, dok je 4 ispitanika marihuanu uzelo u posljednjih 30 dana. U najvećem broju ispitanici i ispitanice smatraju kako je za doći do droge potrebno jedan sat do nekoliko sati, ali se ipak ne bi upuštali u to (tablica 8).

Tablica 8. Konzumacija sredstava ovisnosti prema spolu

Uzimaju li, prema Vašemu mišljenju, studenti sredstva ovisnosti (drogu)?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Da	11 (100)	58 (58)	69 (62,2)	0,04
Ne	0 (0)	4 (4)	4 (3,6)	
Ne znam	0 (0)	36 (36)	36 (32,4)	
Znam, ali ne želim odgovoriti	0 (0)	2 (2)	2 (1,8)	
Kada ste (ako jeste) uzeli marihuanu ili hašiš (kanabis) posljednji put?				
Jednom u životu	3 (27)	18 (18)	21 (18,9)	0,19
Nikada	3 (27)	56 (56)	59 (53,2)	
U posljednjih 12 mjeseci	4 (37)	15 (15)	19 (17,1)	
U posljednjih 30 dana	1 (9)	11 (11)	12 (10,8)	
Biste li se mogli, da želite, povezati s osobama koje mogu ponuditi drogu?				
Da, znam komu se trebam obratiti	6 (55)	26 (26)	32 (28,8)	0,28
Ne bi se uopće upuštao/upuštala u to	4 (36)	48 (48)	52 (46,8)	
Ne, ne krećem se u takvim društvima	1 (9)	26 (26)	27 (24,4)	
Poželi li netko doći do droge, koliko mu, prema Vašemu mišljenju, vremena za to treba?				
Polu sata	2 (18)	17 (17)	19 (17,2)	0,65
Jedan sat do nekoliko sati	7 (64)	40 (40)	47 (42,3)	
Jedan dan	1 (9)	14 (14)	15 (13,5)	
Više dana	0 (0)	6 (6)	6 (5,4)	
Ne znam	1 (9)	23 (23)	24 (21,6)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanici podjednako prema spolu alkohol konzumiraju jednom mjesečno i manje ili 2 do 4 puta mjesečno. Statistički značajna razlika pronađena je s obzirom na jak utjecaj alkohola prilikom čega se ispitanice njih 7 opiju svaki vikend ili uvijek kada se nešto slavi i idu s društvom van, dok se to dogodilo samo jednom ispitaniku. Najvećem broju muških (njih 6, 54 %) i ženskih (njih 72, 72 %) ispitanika dogodilo se da su se jako opili nekoliko puta u životu (χ^2 test, $p = 0,02$). Ispitanici značajnije češće piju 10 i više pića (27 %), dok ispitanice značajnije češće piju 1 do 2 (30 %), ili 3 do 4 (21 %) pića (χ^2 test, $p = 0,01$). 90 % ispitanika te 92 % ispitanica nikada nisu imali nikakvih posljedica uzrokovanih alkoholom (tablica 9).

Tablica 9. Konzumacija i posljedica alkohola prema spolu

Koliko često pijete alkoholna pića?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Jednom mjesečno ili manje	5 (45)	49 (49)	54 (48,6)	0,94
2 – 4 puta mjesečno	5 (45)	35 (35)	40 (36,0)	
2 – 3 puta tjedno	1 (10)	8 (8)	9 (8,1)	
4 i više puta tjedno	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Ne pijem	0 (0)	5 (5)	5 (4,5)	
Nepoznato	0 (0)	2 (2)	2 (1,8)	
U koliko ste se prilika opili ili bili pod jakim utjecajem alkohola, tako da ste nesigurno hodali, niste bili u stanju pravilno govoriti, povraćali ste ili se ne sjećate što se dogodilo?				
Nekoliko puta u zadnjih 30 dana	2 (18)	1 (1)	3 (2,7)	0,02
Nekoliko puta u životu	6 (54)	72 (72)	78 (70,3)	
Nikada	2 (18)	20 (20)	22 (19,8)	
Svaki vikend	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Uvijek kada se nešto slavi ili idem van s društvom	1 (10)	6 (6)	7 (6,3)	
U prosječnom danu kada pijete alkoholna pića, koliko pića popijete?				
1 – 2 pića	3 (27)	30 (30)	33 (29,8)	0,01
3 – 4 pića	1 (9)	21 (21)	22 (19,8)	
5 – 6 pića	1 (9)	18 (18)	19 (17,1)	
7 – 9 pića	0 (0)	6 (6)	6 (5,4)	
10 i više pića	3 (27)	8 (8)	11 (9,9)	
Ne pijem	2 (18)	6 (6)	12 (10,8)	
Nepoznato	1 (9)	11 (11)	8 (7,2)	
Jeste li u posljednjih 12 mjeseci doživjeli neku od neželjenih posljedica pijenja alkohola?				
Doživio/la sam nesreću	1 (10)	0 (0)	1 (0,9)	0,13
Imao/la sam problema s prijateljima	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Imao/la sam problema s roditeljima	0 (0)	2 (2)	2 (1,8)	
Ozljedio/la sam se	0 (0)	3 (3)	3 (2,7)	
Sudjelovao/la sam u tuči	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Stupio/la sam u spolni odnos koji je drugi dan požaljen	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Ne	10 (90)	92 (92)	102 (91,9)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

7 od 11 ispitanika nikada ne igra igre na sreću, dok 3 ispitanika povremenu odigraju. 81 % ispitanica nikada ne igra igre na sreću, dok povremeno igra 18 % ispitanica. Statistički značajna razlika pronađena je u obliku kockanja/klađenja prilikom čega ispitanice češće igraju lutriju, a ispitanici kladionicu (χ^2 test, $p = 0,001$) (tablica 10).

Tablica 10. Igranje igara na sreću prema spolu

Igrate li igre na sreću (loto, kladionice, kartanje, bacanje kocke i slično)?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Često	1 (9)	1 (1)	2 (1,8)	0,11
Povremeno	3 (27)	18 (18)	21 (18,9)	
Nikada	7 (64)	81 (81)	88 (79,3)	
Koji oblik kockanja/klađenja najčešće konzumirate?				
Ništa	5 (46)	71 (71)	76 (68,5)	0,001
Bingo	0 (0)	3 (3)	3 (2,7)	
Kartanje	1 (9)	1 (1)	2 (1,8)	
Klađenje preko interneta	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	
Lutrija	1 (9)	13 (13)	14 (12,6)	
Kladionica	3 (27)	2 (2)	5 (4,5)	
Nešto drugo	1 (9)	9 (9)	10 (9,0)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanice i ispitanici podjednako prema spolu najčešće koriste kondom kao oblik kontracepcije i to uvijek ili gotovo uvijek. Slično tome, 54 % ispitanika te 76 % ispitanica su imali jednog spolnog partnera u posljednjih 12 mjeseci (tablica 11).

Tablica 11. Korištenje zaštite prema spolu

Koji oblik kontracepcije ste koristili pri zadnjem spolnom odnosu?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
„Sigurni dani“	0 (0)	3 (3)	3 (2,7)	0,81
Hormonska kontracepcija	2 (18)	19 (19)	21 (18,9)	
Kondom	6 (54)	47 (47)	53 (47,7)	
Prekinuti snošaj	0 (0)	11 (11)	11 (9,9)	
Ništa	2 (18)	10 (10)	12 (10,8)	
Nisam stupio/la u spolni odnos	1 (10)	10 (10)	11 (9,9)	
Koliko često koristite kondom?				
Gotovo uvijek	3 (27)	27 (27)	30 (27,0)	0,99
Uvijek	3 (27)	22 (22)	25 (22,5)	
Rijetko	2 (18)	20 (20)	22 (19,8)	
Nikada	2 (18)	16 (16)	18 (16,2)	
Koristio/la sam ga samo pri prvom spolnom odnosu	0 (0)	4 (4)	4 (3,6)	
Nisam stupio/la u spolni odnos	1 (10)	11 (11)	12 (10,8)	
Broj spolnih partnera u posljednjih 12 mjeseci?				
0	1 (10)	11 (11)	12 (10,8)	0,18
1	6 (54)	76 (76)	82 (73,9)	
2 – 3	4 (36)	12 (12)	16 (14,4)	
Nepoznato	0 (0)	1 (1)	1 (0,9)	

Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	
--------	----------	-----------	-----------	--

* χ^2 test

Ispitanici, njih 36 % najradije svoje vrijeme provode baveći se sportom ili družeći se s prijateljima, dok ispitanice, njih 32 % druži se s

prijateljima/cama i 31 % ispitanica svoje slobodno vrijeme provodi sa partnerom (tablica 12).

Tablica 12. Korištenje slobodnog vremena prema spolu

Kako najradije provodite slobodno vrijeme?	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Bavim se sportom	4 (36)	9 (9)	13 (11,7)	0,22
Čitam	0 (0)	7 (7)	7 (6,3)	
Družim se s prijateljima	4 (36)	32 (32)	36 (32,4)	
Gledam TV	0 (0)	9 (9)	9 (8,2)	
S partnerom/icom	2 (18)	31 (31)	33 (29,7)	
Slušam glazbu	0 (0)	4 (4)	4 (3,6)	
Spavam	0 (0)	5 (5)	5 (4,5)	
Nešto drugo	1 (10)	3 (3)	4 (3,6)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanice češće odlaze kod nekog privatno na druženje ili u kafić (36 %), dok ispitanici odlaze kod nekog privatno (36 %) ili u noćni klub (28 %). Statistički značajna razlika pronađena je u vremenu za izlazak pri čemu je najbolje vrijeme za izlaske ispitanicama između 21 i 1 sat (32 %) te 23 i 3 sata (32 %), dok su se ispitanici izjasnili za vrijeme između 23 5 sat (45 %) (χ^2 test, $p = 0,004$) (tablica 13).

Tablica 13. Izlasci prema spolu

U slobodno vrijeme najčešće izlazim:	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
Kod nekoga privatno	4 (36)	39 (39)	43 (38,7)	0,64
U kafić	2 (18)	39 (39)	41 (36,9)	
Noćni klub	3 (28)	14 (14)	17 (15,4)	
Ne izlazim	2 (18)	8 (8)	10 (9,0)	
Najbolje vrijeme za izlazak za mene je:				
Između 19 i 23	1 (10)	20 (20)	21 (18,9)	0,004
Između 21 i 1	3 (27)	32 (32)	35 (31,6)	
Između 23 i 3	2 (18)	32 (32)	34 (30,6)	
Između 23 i 5	5 (45)	16 (16)	21 (18,9)	

Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	
--------	----------	-----------	-----------	--

* χ^2 test

Ispitanici i ispitanice podjednako prema spolu smatraju da svoje slobodno vrijeme provode kvalitetno i korisno, dok se 6 ispitanica uglavnom dosađuje (tablica 14.).

Tablica 14. Korisnost slobodnog vremena prema spolu

Kada razmišljam o načinu na koji provodim slobodno vrijeme, zaključujem da:	Broj (%) ispitanika			P*
	Muško	Žensko	Ukupno	
ga provodim kvalitetno i korisno	6 (54)	58 (58)	64 (57,7)	0,80
ga provodim nekvalitetno i beskorisno	1 (10)	9 (9)	10 (9,0)	
se uglavnom dosađujem	0 (0)	6 (6)	6 (5,4)	
je potrebno više mogućnosti izbora	4 (36)	27 (27)	31 (27,9)	
Ukupno	11 (100)	100 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Statistički značajna razlika pronađena je u vrsti studija s obzirom na godinu studija. Na trećoj godini je najveći broj ispitanika, 45 (87 %) sa studija Sestrinstva, na petoj godini su svi ispitanici, njih 15, također sa studija Sestrinstva, dok su na šestoj godini, njih 17, sve ispitanici sa studija Medicine. Niti jedan ispitanik/ca sa četvrte godine studija nisu sudjelovali u istraživanju (χ^2 test, $p < 0,001$) (tablica 15).

Tablica 15. Vrsta studija s obzirom na godinu studija

Vrsta studija	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Dentalna higijena	0 (0)	1 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	<0,001
Fizioterapija	0 (0)	0 (0)	5 (10)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 (4,5)	

Medicina	1 (6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	17 (100)	18 (16,2)	
Medicinsko – laboratorijska dijagnostika	0 (0)	11 (42)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	13 (11,7)	
Sestrinstvo	0 (0)	14 (54)	45 (87)	0 (0)	15 (100)	0 (0)	74 (66,7)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15(100)	17(100)	111 (100)	

* χ^2 test

Od ukupno 26 ispitanika s druge godine, njih 15 (58 %) je završilo gimnaziju, na trećoj godini je 30 (58 %) ispitanika završilo medicinsku školu. Završena srednja škola na petoj godini je podjednaka, 7 ispitanika je završilo gimnaziju te 8 ispitanika medicinsku, dok je na šestoj godini, svih 17 (100 %) ispitanika završilo gimnaziju (tablica 16).

Tablica 16. Završena srednja škola s obzirom na godinu studija

Završena srednja škola	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Gimnazija	1 (100)	15 (58)	19 (37)	0 (0)	7 (47)	17 (100)	59 (53,2)	0,15
Medicinska	0 (0)	8 (31)	30(58)	0 (0)	8 (53)	0 (0)	46 (41,4)	
Ostalo	0 (0)	3 (11)	3 (5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	18 (16,2)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Statistički značajna razlika pronađena je u primanju stipendije s obzirom na godinu studija (χ^2 test, $p = 0,04$). Na prvoj, drugoj, trećoj i petoj godini preko 60 % ispitanika ne prima stipendiju, dok na šestoj godini, 10 (59 %) ispitanika prima stipendiju (tablica 17).

Tablica 17. Stipendija s obzirom na godinu studija

Primate li stipendiju?	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Da	0 (0)	4 (15)	16 (31)	0 (0)	6 (40)	10 (59)	36 (32,4)	0,04
Ne	1 (100)	22 (85)	36(69)	0 (0)	9 (60)	7 (41)	75 (67,6)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Statistički značajna razlika pronađena je u obavljanju posla s obzirom na godinu studija. Čak 12 ispitanika od ukupno 15 koji su na petoj godini radi plaćeni posao, za razliku od drugih godina (χ^2 test, $p = 0,02$). S obzirom na trajanje posla, 53 % ispitanika sa pete godine radi povremeno plaćeni posao, dok manje od 30 % ispitanika druge, treće i šeste godine radi povremeno plaćeni posao (χ^2 test, $p = 0,006$) (tablica 18).

Tablica 18. Posao s obzirom na godinu studija

Radite li nekakav plaćeni posao?	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Da	0 (0)	11 (42)	17 (33)	0 (0)	12 (80)	6 (35)	46 (41,4)	0,02
Ne	1 (100)	15 (58)	35(67)	0 (0)	3 (20)	11 (65)	65 (58,6)	
Ako da, je li taj posao povremen ili trajno radite?								
Ne radim	0 (0)	14 (54)	35 (67)	0 (0)	3 (20)	12 (71)	64 (57,7)	0,006
Povremen	1 (100)	4 (15)	10 (19)	0 (0)	8 (53)	5 (29)	28 (25,2)	
Trajan	0 (0)	8 (31)	7 (14)	0 (0)	4 (27)	0 (0)	19 (17,1)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanici sa svih godina studija smatrali su kako otprilike polovina ili više od polovine ukupnog broja studenata puši. Ispitanici su se izjasnili kako ipak njih 66 (59,5 %) ukupno ne puši uopće, dok je 9 (35 %) studenata druge godine koji redovno puše cigarete. Kod više od 50 % svih ispitanika nitko od ukućana ne puši cigarete. (tablica 19).

Tablica 19. Pušenje prema godini studija

Koliko studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku, prema Vašemu mišljenju, puši cigarete?	Broj (%) ispitanika							P*
	1.godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Manje od polovine ukupnog broja	1 (100)	6 (23)	6 (12)	0 (0)	3 (20)	6 (35)	22 (19,8)	0,23
Otprilike polovina	0 (0)	11 (42)	22 (42)	0 (0)	8 (53)	6 (35)	47 (42,3)	

Više od polovine ukupnog broja	0 (0)	9 (35)	24 (46)	0 (0)	4 (27)	5 (30)	42 (37,8)	
Pušite li i Vi cigarete?								
Da, samo ponekad	1 (100)	5 (19)	8 (15)	0 (0)	3 (20)	1 (6)	18 (16,2)	0,40
Da, redovito	0 (0)	9 (35)	13 (25)	0 (0)	1 (7)	4 (23)	27 (24,3)	
Ne pušim uopće	0 (0)	12 (46)	31 (60)	0 (0)	11 (73)	12 (71)	66 (59,5)	
Puše li cigarete i Vaši roditelji/staratelji?								
Nitko od mojih ne puši	1 (100)	15 (58)	30 (58)	0 (0)	8 (53)	9 (53)	63 (56,8)	0,53
Puše oboje	0 (0)	2 (8)	9 (17)	0 (0)	5 (33)	2 (12)	18 (16,2)	
Puši samo jedno	0 (0)	9 (34)	13 (25)	0 (0)	2 (14)	6 (35)	30 (27,0)	
Ukupno	1	26	52	0 (0)	15	17	111	

* χ^2 test

Čak 15 od 17 studenata šeste godine smatra kako studenti uzimaju sredstva ovisnosti (drogu). 54 % ispitanika treće i pete godine marihuanu nije nikada probalo, dok je 4 (15 %) ispitanika druge godine, 5 (10 %) ispitanika treće godine te 3 (18 %) ispitanika šeste godine marihuanu konzumiralo u posljednjih 30 dana. Studenti podjednako po godinama smatraju da je potrebno jedan sat do nekoliko sati za nabavu droge, no ipak se ne bi upuštali u to (tablica 20).

Tablica 20. Konzumacija sredstava ovisnosti s obzirom na godinu studija

Uzimaju li, prema Vašemu mišljenju, studenti sredstva ovisnosti (drogu)?	Broj (%) ispitanika							P*
	1.godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Da	0 (0)	14 (54)	33 (63)	0 (0)	7 (47)	15 (88)	69 (62,2)	0,21
Ne	0 (0)	2 (8)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	4 (3,6)	
Ne znam	1 (100)	10 (38)	16 (31)	0 (0)	8 (53)	1 (6)	36 (32,4)	
Znam, ali ne želim odgovoriti	0 (0)	0 (0)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	
Kada ste (ako jeste) uzeli marihuanu ili hašiš (kanabis) posljednji put?								
Jednom u životu	1 (100)	2 (8)	9 (17)	0 (0)	5 (33)	4 (23)	21 (18,9)	0,32
Nikada	0 (0)	17 (65)	28 (54)	0 (0)	8 (54)	6 (36)	59 (53,2)	
U posljednjih 12 mjeseci	0 (0)	3 (12)	10 (19)	0 (0)	2 (13)	4 (23)	19 (17,1)	
U posljednjih 30 dana	0	4 (15)	5 (10)	0 (0)	0 (0)	3 (18)	12 (10,8)	
Biste li se mogli, da želite, povezati s osobama koje mogu ponuditi drogu?								
Da, znam komu se	0 (0)	6 (23)	13 (25)	0 (0)	4 (27)	9 (53)	32	0,14

trebam obratiti							(28,9)	
Ne bi se uopće upuštao/upuštala u to	1 (100)	15 (58)	23 (44)	0 (0)	8 (53)	5 (29)	52 (46,8)	
Ne, ne krećem se u takvim društvima	0 (0)	5 (19)	16 (31)	0 (0)	3 (20)	2 (18)	26 (24,3)	
Poželi li netko doći do droge, koliko mu, prema Vašem mišljenju, vremena za to treba?								
Polu sata	1 (100)	5 (19)	8 (15)	0 (0)	2 (13)	3 (18)	19 (17,1)	0,35
Jedan sat do nekoliko sati	0 (0)	8 (31)	23 (45)	0 (0)	7 (47)	9 (52)	47 (42,3)	
Jedan dan	0 (0)	1 (4)	7 (13)	0 (0)	3 (20)	4 (24)	15 (13,5)	
Više dana	0 (0)	0 (0)	4 (8)	0 (0)	1 (7)	1 (6)	6 (5,5)	
Ne znam	0 (0)	12 (46)	10 (19)	0 (0)	2 (13)	0 (0)	24 (21,6)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanici podjednako prema godini studija konzumiraju alkohol jednom i manje mjesečno ili 2 do 4 puta mjesečno. Slično tome, podjednako prema godini studija, nekoliko puta u životu su bili pod jakim utjecajem alkohola, dok se 8 (31%) ispitanika druge godine to nikada u životu nije dogodilo. Ispitanici svih godina, osim pete, prosječno popiju 1 – 2 ili 3 – 4 pića u izlasku, dok ispitanici pete godine (32 %) popiju 5 – 6 pića tijekom izlaska. Više od 85 % svih ispitanika nikada nije imalo posljedice uzrokovane alkoholom, dok je po jedan ispitanik s treće godine imao problema s prijateljima, roditeljima, sudjelovalo u tuči, ozlijedio se te stupio u spolni odnos koji je sljedeći dan požaljen (tablica 21).

Tablica 21. Konzumacija alkohola prema godini studija

Koliko često pijete alkoholna pića?	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Jednom mjesečno ili manje	0 (0)	17 (65)	25 (48)	0 (0)	8 (53)	4 (24)	54 (48,6)	0,07
2 – 4 puta mjesečno	1 (100)	5 (19)	22 (42)	0 (0)	6 (40)	6 (35)	40 (36,0)	
2 – 3 puta tjedno	0(0)	2 (7)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	5 (29)	9 (8,1)	
4 i više puta tjedno	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	1 (0,9)	
Ne pijem	0 (0)	2 (8)	1 (2)	0 (0)	1 (7)	1 (6)	5 (4,5)	
Nepoznato	0 (0)	0 (0)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	
U koliko ste se prilika opili ili bili pod jakim utjecajem alkohola, tako da ste nesigurno hodali, niste bili u stanju pravilno govoriti, povraćali ste ili se ne sjećate što se dogodilo?								
Nekoliko puta u zadnjih 30 dana	0 (0)	1 (4)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	3 (2,7)	0,86

Nekoliko puta u životu	1 (100)	14 (54)	39 (75)	0 (0)	13 (87)	11 (65)	78 (70,3)	
Nikada	0 (0)	8 (31)	9 (17)	0 (0)	2 (13)	3 (18)	22 (19,8)	
Svaki vikend	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	
Uvijek kada se nešto slavi ili idem van s društvom	0 (0)	3 (11)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	2 (11)	7 (6,3)	
U prosječnom danu kada pijete alkoholna pića, koliko pića popijete?								
1 – 2 pića	1 (100)	9 (35)	12 (23)	0 (0)	4 (27)	7 (41)	33 (29,8)	0,72
3 – 4 pića	0 (0)	4 (15)	11 (20)	0 (0)	3 (20)	4 (23)	22 (19,8)	
5 – 6 pića	0 (0)	4 (15)	8 (15)	0 (0)	5 (32)	2 (12)	19 (17,1)	
7 – 9 pića	0 (0)	0 (0)	4 (8)	0 (0)	1 (7)	1 (6)	6 (5,4)	
10 i više pića	0 (0)	3 (12)	6 (12)	0 (0)	0 (0)	2 (12)	11 (9,9)	
Ne pijem	0 (0)	5 (19)	5 (10)	0 (0)	1 (7)	1 (6)	12 (10,8)	
Nepoznato	0 (0)	1 (4)	6 (12)	0 (0)	1 (7)	0 (0)	8 (7,2)	
Jeste li u posljednjih 12 mjeseci doživjeli neku od neželjenih posljedica pijenja alkohola?								
Doživio/la sam nesreću	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	> 0,99
Imao/la sam problema s prijateljima	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	
Imao/la sam problema s roditeljima	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	2 (1,8)	
Ozljudio/la sam se	0 (0)	1 (4)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	3 (2,7)	
Sudjelovao/la sam u tuči	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	
Stupio/la sam u spolni odnos koji je drugi dan požaljen	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	
Ne	1 (100)	25 (96)	46 (88)	0 (0)	15 (100)	15 (88)	102 (91,9)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Preko 75 % svih godina studija nikada ne igra igre na sreću, dok je samo jedan ispitanik s druge i jedan s treće koji često igraju igre na sreću. Od onih ispitanika koji igraju igre na sreću, najčešći oblik je lutrija, za ispitanike druge, treće i pete godine, no nekoliko ispitanika svih godina igra i neku drugu vrstu igara koje nisu navedene (tablica 22).

Tablica 22. Igre na sreću prema godini studija

Igrate li igre na sreću (loto, kladionice, kartanje, bacanje kocke i slično)?	Broj (%) ispitanika							Ukupno	p*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina			
Često	0 (0)	1 (4)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (1,8)	0,75	
Povremeno	0 (0)	5 (19)	13	0 (0)	2 (13)	1 (6)	21		

			(25)				(18,9)	
Nikada	1	20 (77)	38 (73)	0 (0)	13 (87)	16 (94)	88 (79,3)	
Koји oblik kockanja/klađenja najčešće konzumirate?								
Ništa	0 (0)	18 (69)	32 (62)	0 (0)	12 (80)	14 (82)	76 (68,5)	0,45
Bingo	0 (0)	0 (0)	3 (6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (2,7)	
Kartanje	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	2 (1,8)	
Klađenje preko interneta	0 (0)	1 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0,9)	
Lutrija	0 (0)	4 (15)	8 (15)	0 (0)	2 (13)	0 (0)	14 (12,6)	
Kladionica	0 (0)	1 (4)	3 (5)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	5 (4,5)	
Nešto drugo	1 (100)	2 (8)	5 (10)	0 (0)	1 (7)	1 (6)	10 (9,0)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Treća, peta i šesta godina podjednako koriste hormonsku kontracepciju kao oblik kontracepcije pri spolnom odnosu. Ispitanici svih godina podjednako koriste kondom kao zaštitu, dok 7 (13 %) ispitanika treće godine ne koristi ništa kao zaštitu. Ispitanici pete godine značajnije rjeđe koriste kondom kao zaštitu, dok ispitanici ostalih godina kondom koriste uvijek ili gotovo uvijek (χ^2 test, $p = 0,04$). Ispitanici podjednako prema godinama, imali su jednog spolnog partnera, dok je 5 ispitanika druge godine, 7 ispitanika treće te 4 ispitanika šeste godine imalo 2 – 3 partnera u posljednjih 12 mjeseci. (tablica 23).

Tablica 23. Spolnost i kontracepcija prema godini studija

Koји oblik kontracepcije ste koristili pri zadnjem spolnom odnosu?	Broj (%) ispitanika							P*
	1.godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
„Sigurni dani“	0 (0)	0 (0)	1 (2)	0 (0)	2	0 (0)	3 (2,7)	0,27
Hormonska kontracepcija	0 (0)	3 (11)	12 (23)	0 (0)	3 (20)	3 (18)	21 (18,9)	
Kondom	1 (100)	11 (43)	26 (50)	0 (0)	4 (28)	11 (64)	53 (47,7)	
Prekinuti snošaj	0 (0)	5 (19)	3 (6)	0 (0)	3 (20)	0 (0)	11 (9,9)	
Ništa	0 (0)	2 (8)	7 (13)	0 (0)	2 (6)	1 (6)	12 (10,8)	
Nisam stupio/la u spolni odnos	0 (0)	5 (19)	3 (6)	0 (0)	2 (6)	2 (12)	11 (9,9)	
Koliko često koristite kondom?								
Gotovo uvijek	0 (0)	7 (27)	16 (31)	0 (0)	4 (27)	3 (18)	30 (27,0)	0,04
Uvijek	1	4 (15)	12 (23)	0 (0)	0 (0)	8 (47)	25 (22,5)	
Rijetko	0 (0)	7 (27)	6 (12)	0 (0)	8 (53)	1 (6)	22 (19,8)	

Nikada	0 (0)	2 (8)	11 (20)	0 (0)	2 (13)	3 (18)	18 (16,2)	
Koristio/la sam ga samo pri prvom spolnom odnosu	0 (0)	1 (4)	3 (6)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 (3,6)	
Nisam stupio/la u spolni odnos	0 (0)	5 (19)	4 (8)	0 (0)	1 (7)	2 (11)	12 (10,8)	
Broj spolnih partnera u posljednjih 12 mjeseci?								
0	0	4 (15)	5 (10)	0	1 (7)	2 (12)	12 (10,8)	0,45
1	1	17 (65)	40 (77)	0	14 (93)	10 (59)	82 (73,9)	
2 – 3	0	5 (20)	7 (13)	0	0	4 (23)	16 (14,4)	
Nepoznato	0	0	0	0	0	1 (6)	1 (0,9)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (100)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Ispitanici podjednako prema godini studija, svoje slobodno vrijeme provode družeći se s prijateljima ili s partnerom/icom (tablica 24).

Tablica 24. Slobodno vrijeme prema godini studija

Kako najradije provodite slobodno vrijeme?	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Bavim se sportom	0 (0)	2 (8)	7 (13)	0 (0)	2 (13)	2 (12)	13 (11,7)	0,17
Čitam	0 (0)	4 (15)	2 (4)	0 (0)	1 (7)	0 (0)	7 (6,3)	
Družim se s prijateljima	0 (0)	9 (35)	17 (33)	0 (0)	4 (47)	6 (35)	36 (32,4)	
Gledam TV	0 (0)	2 (8)	4 (7)	0 (0)	2 (13)	1 (6)	9 (8,2)	
S partnerom/icom	0 (0)	5 (18)	16 (31)	0 (0)	6 (40)	6 (35)	33 (29,7)	
Slušam glazbu	1 (100)	1 (4)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	4 (3,6)	
Spavam	0 (0)	2 (8)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	5 (4,5)	
Nešto drugo	0 (0)	1 (4)	2 (4)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	4 (3,6)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

Najčešće mjesto izlaska za sve ispitanike prema godini je kod nekog privatno, dok ispitanici pete (53 %) i šeste (54 %) češće izlaze u kafić. Statistički značajna razlika pronađena je u najboljem vremenu za izlaske prilikom čega ispitanici viših godina (peta i šesta) radije izlaze između 19 i 23 ili 21 i 1 sati, dok ispitanici nižih godina (prva, druga, treća) radije izlaze između 23 i 3 te 23 i 5 sati (χ^2 test, $p = 0,04$) (tablica 25).

Tablica 25. Izlasci s obzirom na godinu studija

U slobodno vrijeme najčešće izlazim:	Broj (%) ispitanika							P*
	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	6. godina	Ukupno	
Kod nekoga privatno	0 (0)	9 (35)	22 (42)	0 (0)	6 (40)	6 (35)	43 (38,7)	0,48
U kafić	0 (0)	8 (31)	16 (31)	0 (0)	8 (54)	9 (53)	41 (36,9)	
Noćni klub	1 (100)	5(19)	9 (17)	0 (0)	1 (3)	1 (6)	17 (15,4)	
Ne izlazim	0 (0)	4 (15)	5 (10)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	10 (9,0)	
Najbolje vrijeme za izlazak za mene je:								
Između 19 i 23	0 (0)	7 (27)	4 (8)	0 (0)	4 (27)	6 (35)	21 (18,9)	0,04
Između 21 i 1	0 (0)	5 (19)	16 (31)	0 (0)	6 (40)	8 (47)	35 (31,6)	
Između 23 i 3	0 (0)	8 (31)	19 (36)	0 (0)	5 (33)	2 (12)	34 (30,6)	
Između 23 i 5	1 (100)	6 (23)	13 (25)	0 (0)	0 (0)	1 (6)	21 (18,9)	
Ukupno	1 (100)	26 (100)	52 (100)	0 (0)	15 (100)	17 (100)	111 (100)	

* χ^2 test

5. RASPRAVA

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 111 ispitanika. Od 111 ispitanika njih 11 je muškog spola, dok je 100 ženskog (tablica 1). Među anketiranim studentima prema grupama fakultetskih studija prevladavaju studentice. S obzirom na dob, najviše ispitanika je u dobnoj skupini između 19 i 23 godine (tablica 2). Od ukupno 111 ispitanika, 45 njih živi u obiteljskom domu, 38 ispitanika živi u iznajmljenom stanu, dok ih samo 7 živi u studentskom domu (tablica 6).

Uz pretpostavku da su neka rizična ponašanja vezana uz stupanj i oblik školovanja, postojanje, odnosno, nepostojanje radnih navika i okruženja iz kojeg dolaze, studentima su postavljena sljedeća pitanja: Završena srednja škola?, S kim živite za vrijeme studija?, Primate li stipendiju, naknadu socijalne skrbi ili mirovinskog osiguranja?, Radite li nekakav plaćeni posao? 7 od 11 (64%) ispitanika je završilo gimnaziju, dok je medicinsku školu završilo 52 (52 %) ispitanica, a gimnaziju 43 (43 %) ispitanica (tablica 5). S obzirom da je veći broj studenata završio gimnaziju dok kod studentica prednjači medicinska škola možemo zaključiti da povezanost rizičnih ponašanja nema veze sa završenom srednjom školom već da su takva ponašanja društveno prihvaćena i da mladi bez obzira na stupanj obrazovanja eksperimentiraju i pronalaze društva koja im nude više opcija. Od ukupno 111 ispitanika, samo njih 16 (14,4%) živi samo, 43 (38,7%) živi s roditeljima, njih 46 (41,4%) živi s drugom osobom, prijateljem/icom, partnerom/icom ili cimerom/icom, 6 (5,4%) živi sa širom obitelji. Odgovori na ovo pitanje dali su sljedeći zaključak, mladi se ne ponašaju rizično samo kad nemaju nadzor, odnosno kada žive sami, većina naših studenata živi s nekim, velik broj studenta živi u svojim obiteljima i time se dokazuje da mladi ne pate od autoriteta, ne boje se raditi stvari za koje znaju da roditelji ne odobravaju već jednostavno žive onako kako njihovo društvo živi. 36 (32,4%) ispitanika prima stipendiju, 47 (42,3%) radi plaćeni posao od toga njih 28 (25,2%) radi povremeno, dok 19 (17,1%) rade trajno, 4 (3,6%) prima naknadu socijalne skrbi ili mirovinskog osiguranja. Kada se podvuče crta 87 (78,4%) od 111 ispitanika ima vlastita primanja. Dolazimo do zaključka da velika većina studenata sama raspolaže svojim novcima, uz ono osnovno što moraju platiti i kupiti uvijek ostane novaca za vlastiti užitak.

Pušenje je u Hrvatskoj opće prihvaćena stvar, ljudi ne gledaju na to kao na ovisnost već kao na razonodu, samim time djeca sve ranije počinju pušiti. Prema zadnjem istraživanju provedenom među učenicima između 13 i 15 godina, većina ih je probala cigaretu, a neki već i pokazuju znakove ovisnosti. Što se tiče naših ispitanika odnosno studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku situacija je sljedeća, od ukupno 111 ispitanika 47 (42,3%) smatra kako

otprilike polovina kolega puši, dok su 42 (37,8%) mišljenja kako puši više od polovine ukupnog broja studenata. No, na našu radost realnost je malo drugačija naime 66 (59,5%) uopće ne puši, 27 (24,3%) redovno konzumira cigarete, a 18 (16,2%) kolega puši prigodno. Pušenje odnosno nepušenje je otprilike jednako zastupljeno među ispitanicima i ispitanicama. Mladi sve ranije počinju pušiti i do fakulteta se već zasite cigareta, pa ili prestaju pušiti ili puše prigodno, nisu ovisni, već puše iz razonode, kada su pod stresom, ili kada su u društvu koje puši (tablica 7).

Dolazimo do druge vrste ovisnosti, a to su opojne droge, nažalost među mladima je sve veći broj ljudi koji ih konzumiraju i uživaju u tome. Statistički zanimljiv podatak je da svi ispitanici koji su sudjelovali u istraživanju njih 11 (100%) smatra kako studenti uzimaju sredstva ovisnosti, ispitanice su podijeljenog mišljenja, njih 58 (58%) smatra da uzimaju, 36 (36%) ne zna, ne razmišljaju o tome, samo 4 (4%) misle da ne uzimaju, dok 2 (2%) znaju, ali ne žele odgovoriti na to pitanje. Ukupno 69 (62,2%) ispitanika misli da studenti uzimaju sredstva ovisnosti. Ova brojka je poražavajuća jer više ispitanika misli kako studenti konzumiraju drogu, nego što ih puši. Po svemu sudeći pušenje je lakša ovisnost od ovisnosti o drogama, bez teških nuspojava, a i legalna je. Kupovinom i konzumiranjem cigareta ne kršimo nikakav zakon što nije slučaj za ovisnost o drogama. Zapravo ovisnost o drogama je najrizičnija ovisnost jer ljudi koji ih konzumiraju to moraju raditi u tajnosti, nabavljati drogu u tajnosti od provjerenih ljudi i kretati se u društvima u kojima znaju da će njihova ovisnost ostati tajna. Kako nabavljati droge i koliko je uopće vremena potrebno za to, ispitanici su odgovarali na dva pitanja: Biste li se mogli, da želite, povezati s osobama koje mogu ponuditi drogu?, Poželi li netko doći do droge, koliko mu, prema Vašemu mišljenju, treba za to vremena? U najvećem broju ispitanici i ispitanice smatraju kako je za doći do droge potrebno jedan sat do nekoliko sati, ali se ipak ne bi upuštali u to. Što se tiče same konzumacije marihuane među ispitanicima na našem fakultetu situacija je sljedeća 59 (52,3%) ispitanika nikada u životu nije konzumiralo marihuanu, 21 (18,9%) ispitanik je konzumirao marihuanu jednom u životu, 19 (17,1%) ispitanika je konzumiralo marihuanu u posljednjih 12 mjeseci, dok ih je 12 (10,8%) konzumiralo marihuanu u posljednjih 30 dana, od 12 konzumenata marihuane u posljednjih 30 dana 11 (91,7%) su ispitanice te samo 1 (8,3%) ispitanik. Konzumiranje marihuane ne znači da će pojedinac početi konzumirati teže droge od nje same, no ne znači ni da neće. Još uvijek se ne zna zašto mladi posežu za drogama, pogotovo oni koji su upućeni u djelovanja i posljedice, štetnost droga i same nuspojave (tablica 8).

Alkohol je ona ovisnost koju nitko ne smatra ovisnošću, pogotovo ne u Hrvatskoj, iako je iz dana u dan sve veći broj registriranih alkoholičara i alkoholičarki kod nas ništa ne može proći bez "dobre kapljice". Tradicija mnogih krajeva Hrvatske je proizvodnja alkohola. Kontinentalni dio je dobro poznat po rakiji, s mora dolazi vrhunsko vino, a negdje u sredini se sve to spaja i napaja naciju. Više ne postoji sistematizacija tko pije, tko ne pije, piju svi, i stari i mladi i muškarci i žene, čak i bebama kada rastu zubići namažemo desni malom količinom rakije. Kod nas je alkohol lijek za sve, liječi depresiju, zubobolju, glavobolju, želučane tegobe, zglobove motamo oblozima od rakije, takav stav je i doveo do sve veće konzumacije alkohola u mladima. U istraživanju koje je provedeno među studentima Medicinskog fakulteta u Osijeku, 111 ispitanika, 11 muškaraca i 100 žena u dobi od 19-41 godine, alkohol nije konzumiralo samo 5 (4,5%) ispitanika. Na pitanje Koliko često pijete alkoholna pića? odgovori su bili iznenađujući, 54 (48,6%) ispitanika pije jednom mjesečno ili manje, velik broj čak 40 (36,1%) ispitanika pije 2-4 puta mjesečno, 9 (8,1%) ispitanika pije 2-3 puta tjedno, dok 1 (0,9%) pije skoro svaki dan. Zanimljiv podatak je da je osoba koja konzumira alkohol skoro svaki dan žena, znači na 100 studentica Medicinskog fakulteta 1 pije svakodnevno. 22 (19,8%) ispitanika se nikada u životu nije napilo do granice da su nesigurno hodali, nisu bili u stanju pravilno govoriti, te da su povraćali ili da se ne sjećaju što se dogodilo. 78 (70,3%) ispitanika se nekoliko puta u životu opilo tako da su bili nesigurni, nekoordinirani, da su povraćali te da se sutradan nisu sjećali protekle noći, 3 (2,7%) se tako opilo nekoliko puta u posljednjih mjesec dana, 7 (6,3%) ispitanika se opije tako svaki put kada ide van s društvom ili kada se nešto slavi, dok se 1 (0,9%) ispitanik tako opije svaki vikend. Ispitanik koji se svaki vikend opije tako da nesigurno hoda, nije u stanju pravilno govoriti, povraća i ne sjeća se što se dogodilo također je žena. Najveći broj ispitanika, 33 (29,8%) u prosječnom danu kada pije alkoholna pića popije 1-2 pića, 11 (9,9%) ispitanika popije 10 i više pića, dok 12 (10,8%) popije nepoznatu količinu alkohola. Čak 102 (91,9%) ispitanika u posljednjih 12 mjeseci nije doživjelo niti jednu od neželjenih posljedica pijenja alkohola. 1 (0,9%) ispitanik je doživio nesreću, 1 (0,9%) je imao problema s prijateljima, 2 (1,8%) su imali problema s roditeljima, 3 (2,7%) su se ozlijedili, 1 (0,9%) se ozlijedio, dok je 1 (0,9%) stupio u spolni odnos koji je drugi dan požaljen. Iako se među studentima i studenticama ispijaju velike količine alkohola na svu sreću velika većina nije imala neugodna iskustva s istim (tablica 9).

Pojmom kockanja označujemo, danas, igre na sreću, odnosno skup raznovrsnih igara, ponašanja i aktivnosti usmjerenih na veći novčani dobitak. Kockanje uvijek uključuje golem

rizik za uloženi novac, ali i mogućnost dobitka višestruko veće vrijednosti. Prema nekim procjenama više od milijun Hrvata na neki način prakticira igre u kojima bi povećali svoj novčani ulog. Kod nas igre na sreću nisu zastupljene kao pušenje i alkoholizam, ali ipak se netko bavi i time. Dakle od 111 ispitanika 88 (79,3%) nikada ne igra igre na sreću, 21 (18,9%) povremeno igra igre na sreću dok samo 2 (1,8%) često iskušavaju sreću kroz razne igre. Najzastupljenija igra na sreću među studentima Medicinskog fakulteta u Osijeku je lutrija koju igra 14 (12,6%) ispitanika, slijede ju bingo (2,7%), kartanje (1,8%), internet klađenje (0,9%) i ostale igre (9%) (tablica 10).

Seksualno ponašanje adolescenata je jedno od najvažnijih i najosjetljivijih područja ljudskog razvoja. Rizično seksualno ponašanje uvijek, a osobito u adolescenciji može imati neposredne i dugoročne neželjene posljedice. Mediji su puni tema o seksualnosti, no prave informacije su često nedostatne, a osobni razgovor o seksu je u nekim sredinama i danas društveni tabu. Seksualna sloboda muškaraca je u pravilu veća, no u žena. Od muškaraca se očekuje da budu seksualno asertivniji i aktivniji, no od djevojaka se očekuje da vode računa o sigurnosnim mjerama za sprječavanje trudnoće i/ili spolno prenosivih infekcija. Prema posljednjem istraživanju u Hrvatskoj je spolno aktivno 68% studenata i 57% studentica. Srednja dob stupanja u seksualne odnose je 16,9 za studente i 17,4 za studentice. I studenti i studentice koji ne žive s roditeljima češće su seksualno aktivni. Na Medicinskom fakultetu u Osijeku od 111 ispitanika, 10 muškaraca i 100 žena, 11 (9,9%) ispitanika nije stupilo u spolne odnose, dok ih njih 100 (90,1%) prakticira. Od 11 ispitanika koji nisu stupili u spolne odnose 1 (9,1%) ispitanik je muškarac dok je 10 (10%) ispitanica ženskog spola. S obzirom na razmjer ispitanika muškog i ženskog spola možemo zaključiti da otprilike jednak broj studenata i studentica još nije stupio u spolne odnose. Što se tiče kontracepcije, najčešće upotrebljavani oblik je kondom, pri zadnjem spolnom odnosu koristilo ga je 53 (47,7%) ispitanika od njih 111, od čega je 6 (54%) ispitanika i 47 (47%) ispitanica. Drugi najzastupljeniji oblik kontracepcije na našem fakultetu je hormonska kontracepcija koju koristi 21 (18,9%) ispitanik, 19 (19%) žena i 2 (18%) muškarca. 11 (11%) ispitanica kao oblik kontracepcije prakticiraju metodu prekinutog snošaja. Prekinuti snošaj je najstarija i najčešće primjenjivana metoda zaštite od trudnoće. Osim što je rizična metoda u sprječavanju trudnoće, posebno je rizična za spolno zdravlje, s obzirom na to da ne pruža zaštitu od spolno prenosivih bolesti. Što se tiče plodnih i neplodnih dana kod žena teško je osloniti se na njih, iz jednog jedinog razloga što se zbog količine stresa, nervoze, tjeskobe i ostalih popratnih stanja studiranja ciklus nikako ne ustaljuje, ili ni ne dolazi u isto vrijeme svaki mjesec, ili dođe u isto vrijeme, ali ne traje jednako. Zbog toga metodu sigurnih dana na našem fakultetu prakticiraju samo 3

(3%) kolegice (tablica 11). Kada bi sve zbrojili i oduzeli, što se tiče korištenja kontracepcije pri zadnjem spolnom odnosu, mogli bi reći da studenti brinu o svom spolnom zdravlju, dakle 88 (79,3%) ispitanika pri zadnjem spolnom odnosu je koristilo neku vrstu zaštite, 11 (9,9%) nije koristilo ništa, a 12 (10,8%) još nije stupilo u spolne odnose. Kondomi su u današnjem svijetu postali najpoznatije i najupotrebljavanije mehaničko sredstvo za zaštitu od trudnoće i spolno prenosivih bolesti. Pitali smo studente koliko često upotrebljavaju kondom kao sredstvo zaštite, prema rezultatima možemo zaključiti da u dobi u kojoj su ispitanici, mladići i djevojke vode računa o spolnom zdravlju te to ne prepuštaju slučaju, dakle kondom kao sredstvo zaštite uvijek koristi 25 (22,5%) ispitanika, gotovo uvijek ga koristi njih 30 (27%), 22 (19,8%) ispitanika ga koristi rijetko, pri prvom spolnom odnosu ga je koristilo njih 4 (3,6%), sve djevojke. Kondom kao sredstvo zaštite nikada ne koristi 18 (16,2%) ispitanika, otprilike jednak broj studenata i studentica. Promiskuitetno ponašanje osim nekorištenja zaštite i prijenosa raznih infekcija i spolno prenosivih bolesti odlikuje i česta promjena seksualnih partnera. Među našim studentima to nije praksa, naime ili su svi u stabilnim vezama ili su našli osobu s kojom upražnjavaju spolne odnose i to rade samo s njom. Bilo kako bilo za ovako mladu populaciju rezultati su pozitivni. Dakle od 111 ispitanika, studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku, na pitanje broj spolnih partnera u posljednjih 12 mjeseci, 82 (73,9%) ispitanika su odgovorili da su imali jednog partnera, 16 (14,4%) su se zabavljali s 2-3 partnera u posljednjih godinu dana, 1 (0,9%) ispitanik je imao nepoznat broj spolnih partnera, dok je 12 (10,8%) imalo 0 spolnih partnera odnosno još su seksualno neaktivni.

Studenti i slobodno vrijeme su često nespojivi pojmovi, nekada zbog fakultetskih obveza nismo u mogućnosti družiti se s prijateljima, ići na rekreaciju ili provoditi slobodno vrijeme onako kako želimo. Iz tog razloga ispitanicima je postavljeno pitanje Kako najradije provodite slobodno vrijeme? 36 (32,4%) ispitanika je izabralo druženje s prijateljima, 33 (29,7%) je najradije s partnerom ili partnericom, 13 (11,7%) se bavi sportom, 9 (8,2%) gleda TV, 7 (6,3%) čita, 5 (4,5%) spava, dok ih jednak broj, odnosno njih 4 (3,6%) sluša glazbu ili radi nešto drugo (tablica 12). Što se tiče mjesta na kojem studenti provode slobodno vrijeme, najviše ih bira odlazak kod nekoga privatno njih 43 (38,7%), 41 (36,9%) najradije odlazi u kafić, 17 (15,4%) bira noćne klubove, dok 10 (9,0%) uopće ne izlazi (tablica 13). Kada se sve zbroji i oduzme 64 (57,7%) ispitanika smatra da svoje slobodno vrijeme provodi kvalitetno i korisno, 31 (27,9%) treba više mogućnosti izbora, 10 (9,0%) provodi svoje slobodno vrijeme beskorisno i nekvalitetno, dok se 6 (5,4%) nažalost dosađuje (tablica 14).

6. ZAKLJUČAK

Temeljem provedenog istraživanja i dobivenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

- Ispitanici sa svih godina studija smatrali su kako otprilike polovina ili više od polovine ukupnog broja studenata puši;
- Čak 15 od 17 studenata šeste godine smatra kako studenti uzimaju sredstva ovisnosti;
- Studenti podjednako po godinama smatraju da je potrebno jedan sat do nekoliko sati za nabavu droge;
- Ispitanici podjednako prema godini studija konzumiraju alkohol;
- Više od 85 % svih ispitanika nikada nije imalo posljedice uzrokovane alkoholom;
- Od onih ispitanika koji igraju igre na sreću, najčešći oblik je lutrija;
- Ispitanici svih godina podjednako koriste kondom kao zaštitu;
- Ispitanici su podjednako prema godinama, imali jednog spolnog partnera;
- Ispitanici podjednako prema godini studija, svoje slobodno vrijeme provode družeći se s prijateljima ili s partnerom/icom;
- Najčešće mjesto izlaska za sve ispitanike prema godinama je kod nekog privatno.

7. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Prikupiti podatke o pušenju duhana, pijenju alkohola i uporabi psihoaktivnih droga među studentima Medicinskog fakulteta u Osijeku, te ispitati socioekonomski status studenata, s kim žive za vrijeme studija, primaju li stipendiju ili nekakvu drugu pomoć, u kakvim se društvima kreću, mijenjaju li često spolne partnere i koriste li zaštitu.

Ustroj studije: Presječno istraživanje.

Ispitanici: Ispitivanje je provedeno na Medicinskom fakultetu u Osijeku među studentima prve, druge, treće, pete i šeste godine sa svih studijskih programa. Ispitanici su informirani o ispitivanju te su svjesno i voljno potpisali pristanak za sudjelovanje.

Rezultati: Obradeni su podaci 111 ispitanika. Radi se o ispitanicima u dobi između 19 i 41 godine. Većina studenata živi u obiteljskom domu s roditeljima, dok mali broj studenata živi u studentskom domu. Utvrđeno je da studenti podjednako koriste sredstva ovisnosti, igraju igre na sreću, koriste zaštitu i podjednako kvalitetno provode slobodno vrijeme.

Zaključak: Ispitanici sa svih godina studija smatrali su kako otprilike polovina ili više od polovine ukupnog broja studenata puši, Studenti podjednako po godinama smatraju da je potrebno jedan sat do nekoliko sati za nabavu droge. Ispitanici podjednako prema godini studija konzumiraju alkohol, više od 85 % svih ispitanika nikada nije imalo posljedice uzrokovane alkoholom. Od onih ispitanika koji igraju igre na sreću, najčešći oblik je lutrija. Ispitanici su podjednako prema godinama, imali jednog spolnog partnera te koriste kondom kao zaštitu. Ispitanici podjednako prema godini studija, svoje slobodno vrijeme provode družeći se s prijateljima ili s partnerom/icom. Najčešće mjesto izlaska za sve ispitanike prema godinama je kod nekog privatno.

Ključne riječi: pušenje, alkohol, sredstva ovisnosti, spolni partner, zaštita, slobodno vrijeme

8. SUMMARY

Research aim: to gather data about smoking tobacco, drinking alcohol and psychoactive drugs usage among medical students at Faculty of Medicine in Osijek and to analyze students' socioeconomic status, who they live with while studying, whether they receive scholarship or any other type of help, in what types of societies they are members of, whether they often change sexual partners and whether they use protection.

Study structure: cross-sectional study

Subjects: The research was conducted at Faculty of Medicine in Osijek among first-, second-, third-, fifth- and sixth-year students of all study programs. Subjects are informed about the research and they consciously and willingly signed consent form for participating in the research.

Results: Data processing from 111 subjects is finished. Subject are between 19 and 41 years old. The majority of students lives in a family home with their parents, whereas a small number of students lives in a dorm. It has been determined that students in equal measure use addictive drugs, play games of chance, use protection and spend their quality time with friends and family.

Conclusion: Subjects of all study programs expressed their opinion that a half or more than a half of the students smoke, students of all years of study equally think that it takes one or several hours for drug acquisition. Students of all years of study consume alcohol, more than 85 % of subjects have never experienced any alcohol-related consequences. Among subjects playing games of chance, the majority plays lottery. Subjects of all years of study have had one sexual partner and use a condom as protection. Subjects of all years of study spend their free time hanging out with friends or their sexual partner. The favorite place for subjects of all years of study is a private place, such as at a friend's house.

Keywords: smoking, alcohol, addictive drugs, sexual partner, protection, free time

9. LITERATURA

1. ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO DUBROVAČKO - NERETVANSKE ŽUPANIJE, PUŠENJE U BROJKAMA, mr. Ankica Džono-Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva
2. HINA, Hrvatska izvještajna novinska agencija, Jutarnji list 01.11.2014., Katedra za alkoholizam i druge ovisnosti u zagrebačkoj Kliničkoj bolnici "Sestre milosrdnice", Zoran Zoričić, specijalist za ovisnosti sa zagrebačkog KBC-a Sestara milosrdnica
3. Institut društvenih znanosti »Ivo Pilar«, znanstveno-istraživački projekt Zlouporeba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Hrvatske, doc. dr. sc. Renata Glavak Tkalić
4. Bastašić, Z. (1995): Pubertet i adolescencija, Školska knjiga, Zagreb
5. Bedeković V., Brlas S., Šerepac V., Venus M., Istraživanje o pušenju, alkoholu, kockanju, drogama i slobodnom vremenu među studentima Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Virovitica, 2015.
6. Kuzman M., Pejnović-Franelić I., Pavić Šimetin I., Mayer D., Rojnić Palavra I., Pejak M., Navike i ponašanja u vezi sa zdravljem studenata prve godine studija Sveučilišta u Zagrebu i Rijeci, Zagreb, 2011.
7. Bouillet, Dejana, Slobodno vrijeme zagrebačkih studenata: prilika za hedonizam ili samoostvarenje, Zagreb 2015.
8. Šestan J., Stavovi i navike pijenja alkohola među studentima Sveučilišta u Zadru
9. Itković Zuckerman Z., Prostran V., Kockanje u sportskim kladionicama-pilot istraživanje među studentima Sveučilišta u Zadru, Zadar 2009.
10. Žiža N., Prehrambene i životne navike studenata Sveučilišta u Osijeku, Osijek 2012.
11. Džepina M., Zdravstvena zaštita studenata, 152 MEDIX• LISTOPAD 2004. • GOD. X• DVOBROJ 54/55
12. Delaš M., Specifičnosti korištenja zdravstvene zaštite mladih, Zagreb 2014.

10. ŽIVOTOPIS

Ime i prezime: Ana Dobrošević

Datum i mjesto rođenja: 26. veljače 1996., Osijek, Republika Hrvatska

Adresa: Hrvatske republike 4, 31216 Antunovac

Telefon: 098/ 902-3233

E-mail: ana.dobrosevic@gmail.com

Obrazovanje:

2014. maturirala u Prvoj gimnaziji Osijek, Osijek

2014. upisana na Sveučilišni preddiplomski studij Sestrinstvo

Članstva:

Udruga studenata sestrinstva Osijek

Hrvatska udruga studenata sestrinstva Osijek

11. PRILOZI:

Prilog 1: Obavijest za ispitanike o istraživanju

Prilog 2: Anketni upitnik

Prilog 1: Obavijest za ispitanike o istraživanju

OBAVIJEST ZA ISPITANIKE U ISTRAŽIVANJU

Poštovani,

Molim vas za sudjelovanje u istraživanju za izradu završnog rada pod naslovom „Navike i ponašanja u vezi sa zdravljem studenata medicinskog fakulteta u Osijeku“. Ovo istraživanje provodi Ana Dobrošević, studentica 3. godine preddiplomskog studija Sestrinstva Medicinskog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku.

Molim vas da ovaj formular pročitate u cijelosti, te da prije pristanka za sudjelovanje u istraživanju postavite bilo koja pitanja koja Vas zanimaju.

SVRHA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje će se provesti pomoću posebno strukturiranih, anketnih, anonimnih upitnika čiji će rezultati biti analizirani statističkim metodama u svrhu izrade završnog rada na preddiplomskom studiju Sestrinstva. Cilj rada je prikupiti podatke o pušenju duhana, pijenju alkohola i uporabi psihoaktivnih droga među studentima Medicinskog fakulteta u Osijeku, te ispitati socioekonomski status studenata, s kim žive za vrijeme studija, primaju li stipendiju ili nekakvu drugu pomoć, u kakvim se društvima kreću, mjenjaju li često spolne partnere i koriste li zaštitu.

INFORMIRANI PRISTANAK ISPITANIKA NA SUDJELOVANJU U ISTRAŽIVANJU

Pročitao/la sam ovaj formular o sudjelovanju u istraživanju koje provodi Ana Dobrošević, studentica studija Sestrinstva pod naslovom „Navike i ponašanja u vezi sa zdravljem studenata medicinskog fakulteta u Osijeku“, a u svrhu informiranog pristanka ispitanika u cijelosti. Dana mi je mogućnost postavljanja svih pitanja vezanih za ovu studiju. Na pitanja mi je odgovoreno na način koji mi je bio razumljiv. Svrha i korist ove studije su mi objašnjeni. Razumijem da je moja anonimnost kao i anonimnost mojih odgovora u potpunosti zajamčena.

Potpisom ovog obrasca bez prisile pismeno potvrđujem sudjelovanje u istraživanju.

Tiskano ime i prezime ispitanika/ce

Potpis

_____

Tiskano ime i prezime studentice

Potpis

ANA DOBROŠEVIĆ

U Osijeku _____

Prilog 2: Anketni upitnik

SPOL: *
Odaberite sve točne odgovore.

- M
- Ž

DOB: *

Godina studija: *

Vrsta studija: *

Odaberite sve točne odgovore.

- Medicina
- Medicinsko laboratorijska dijagnostika
- Sestrinstvo
- Fizioterapija
- Dentalna higijena

Završena srednja škola: *

Odaberite sve točne odgovore.

- Medicinska škola
- Gimnazija
- Ostalo:

1. Gdje živite za vrijeme studija? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Obiteljski dom
- Studentski dom
- Iznajmljeni stan
- Vlastiti stan
- Iznajmljena soba
- Nešto drugo

2. S kim živite većinu vremena za vrijeme studija? *

Odaberite sve točne odgovore.

- S roditeljima

- Sa širom obitelji
- S partnerom/partnericom
- S prijateljem/prijateljima
- S drugom osobom
- Sam/sama

3. Primete li stipendiju? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da
- Ne

4. Radite li nekakav plaćeni posao? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da
- Ne

5. Ako da, je li taj posao povremen ili trajno radite?

Odaberite sve točne odgovore.

- Povremen
- Trajan

6. Primete li naknadu socijalne skrbi ili mirovinskog osiguranja? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da
- Ne

7. Prema Vašoj procjeni kakvo je materijalno stanje vaše obitelji? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Daleko bolje od drugih
- Prilično bolje od drugih
- Bolje od drugih
- Otprilike kao i u drugih
- Nešto lošije no u drugih

- Dosta lošije no u drugih
- Daleko lošije no u drugih
- Nepoznato

8. Koliko studenata Medicinskog fakulteta u Osijeku, prema Vašemu mišljenju, puši cigarete? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Manje od polovine ukupnog broja
- Otprilike polovina
- Više od polovine

9. Pušite li i Vi cigarete? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da, redovito
- Da, ali samo ponekad
- Ne pušim uopće

10. Puše li cigarete i Vaši roditelji/staratelji? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Puše oboje
- Puši samo jedno
- Nitko od mojih ne puši

11. Uzimaju li, prema Vašemu mišljenju, studenti sredstva ovisnosti (drogu)? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da
- Ne
- Ne znam
- Znam, ali ne želim odgovoriti

12. Kada ste (ako jeste) uzeli marihuanu ili hašiš (kanabis) posljednji put? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Jednom u životu
- U posljednjih 12 mjeseci

- U posljednjih 30 dana
- Nikada

13. Bi li se mogli, da želite, povezati s osobama koje mogu ponuditi drogu? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Da, znam komu se trebam obratiti
- Ne, ne krećem se u takvim društvima
- Ne bi se uopće upuštao/upuštala u to

14. Poželi li tko doći do droge, koliko mu, prema Vašemu mišljenju, vremena za to treba? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Pola sata
- Od jednog sata do nekoliko sati
- 1 dan
- Više dana
- Ne znam

15. Koliko često pijete alkoholna pića? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Ne pijem alkohol
- 1 puta mjesečno ili manje
- 2-4 puta mjesečno
- 2-3 puta tjedno
- 4 i više puta tjedno
- Nepoznato

16. U koliko ste se prilika opili ili bili pod jakim utjecajem alkohola, tako da ste nesigurno hodali, niste bili u stanju pravilno govoriti, povraćali ste ili se ne sjećate što se dogodilo? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Nekoliko puta u životu
- Nekoliko puta u zadnjih 30 dana

- Svaki vikend
- Uvijek kada se nešto slavi ili idem van s društvom
- Nikada

17. U prosječnom danu kada pijete alkoholna pića, koliko pića popijete? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Ne pijem alkohol
- 1 ili 2 pića
- 3 ili 4 pića
- 5 ili 6 pića
- 7 do 9 pića
- 10 ili više pića
- Nepoznato

18. Jeste li u posljednjih 12 mjeseci doživjeli neku od neželjenih posljedica pijenja alkohola? (mogućnost odabira više odgovora) *

Odaberite sve točne odgovore.

- Ne
- Sudjelovao/la sam u tuči
- Doživio/la sam nesreću
- Ozljedio/la sam se
- Imao/la sam problema s roditeljima
- Imao/la sam problema s prijateljima
- Slabiji uspjeh na fakultetu
- Bio/la sam žrtva krađe
- Imao/la sam problema s policijom
- Završio/la sam na hitnoj

- Stupio/la sam u spolni odnos koji je drugi dan požaljen

19. Igrate li igre na sreću (loto, kladionice, kartanje, bacanje kocke i slično)? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Ne, nikada
- Povremeno
- Često

20. Koji oblik kockanja/kladenja najčešće konzumirate? (mogućnost odabira više odgovora)

Odaberite sve točne odgovore.

- Kartanje za novac
- Bingo za novac
- Sportska kladionica
- Lutrija
- Automati za igru
- Kasino
- Kladenje putem interneta
- Nešto drugo

21. Koji oblik kontracepcije ste koristili pri zadnjem spolnom odnosu? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Nisam još stupio/la u spolne odnose
- Hormonska kontracepcija
- Kondom
- Prekinuti snošaj
- "Sigurni dani"
- Ništa

22. Koliko često koristite kondom? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Nisam još stupio/la u spolne odnose
- Koristio/la sam ga samo pri prvom spolnom odnosu
- Uvijek
- Gotovo uvijek
- Rijetko
- Nikada

23. Broj spolnih partnera u posljednjih 12 mjeseci? *

Odaberite sve točne odgovore.

- 0
- 1
- 2-3
- 4+
- Nepoznato

24. Kako najradije provodite slobodno vrijeme (zaokružite samo jedno, ono najistaknutije)? *

Odaberite sve točne odgovore.

- Čitam
- Bavim se sportom
- Družim se s prijateljima
- S partnerom/partnericom
- Slušam glazbu
- Gledam TV
- Spavam
- Nešto drugo

25. U slobodno vrijeme najčešće izlazim: *

Odaberite sve točne odgovore.

- U noćne klubove
- U kafiće
- Kod nekoga privatno
- Uopće ne izlazim

26. Najbolje vrijeme za izlazak za mene je: *

Odaberite sve točne odgovore.

- Između 19 i 23 sata
- Između 21 i 01 sat
- Između 23 do 03 sata
- Između 23 do 05 sati

27. Kada razmišljam o načinu na koji provodim slobodno vrijeme, zaključujem da: *

Odaberite sve točne odgovore.

- ga provodim kvalitetno i korisno
- je potrebno više mogućnosti izbora
- ga provodim nekvalitetno i beskorisno
- se uglavnom dosađujem